

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Újma způsobená narozením dítěte

Autorka: Kateřina Boučková

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce předložená k obhajobě Kateřinou Boučkovou je zaměřena na problematiku náhrady újmy se zvláštním zaměřením na újmu způsobenou narozením dítěte. Již na první pohled je zřejmé, že si autorka zvolila k bližším zpracování téma velmi podnětné, současně však poměrně obtížné. Podnětnost tkví již v samotném základu zvolené problematiky – vždy je totiž nutné si klást otázku, zda lze vůbec o narození dítěte uvažovat jako o způsobené újmě. V případě kladné odpovědi je pak třeba se ptát, jaká konkrétní újma by měla být hrazena, v jakém rozsahu, komu a kým. Žádnou z těchto otázek přitom český právní řád přímo nereflektuje. Jakkoliv tedy autorka nezvolila k bližšímu zkoumání téma zcela nové či stojící stranou odborného zájmu, jde stále o problematiku, která nemá přímou oporu v tuzemské platné právní úpravě. Diplomantka tak musí při hledání odpovědí na výše položené otázky nutně svou pozornost upínat k judikatuře a právní nauce, nezbytná je též inspirace v zahraničí. To vše činí ze zvoleného tématu více než dobrý námět na souvislé zpracování v podobě diplomové práce, byť námět k bližšímu zpracování nijak jednoduchý.

Hned v úvodu posudku je možné konstatovat, že se autorce daří s naznačenými východisky vypořádat dobře. Patrné je to již ze samotného rozvržení práce, které je přehledné a vyvážené. Pro celou práci je stěžejní hned první část, v níž se diplomantce daří výstižně vymezit základní pojmy, čímž výklad jasně ukotvuje a současně seznamuje čtenáře příhodným způsobem se samotnými základy zkoumané problematiky. Zároveň již zde téma vhodně zužuje s tím, že dále se bude ve výkladu zabírat jen tzv. wrongful birth žalobami, které tvoří jádro daného tématu. Samotný výklad je po obsahové stránce podán přehledným a náležitě gradujícím způsobem. Diplomantka se v teoretických pasážích přidrží tradiční odborné literatury, což minimalizuje zjevná věcná pochybení. Jen občas je možné najít dílčí tvrzení, která by zasloužila bližší zpřesnění. Tak kupříkladu je patrné, že zákon o péči o zdraví lidu (č. 20/1966 Sb.) bezprostředně nepředchází stávajícímu občanskému zákoníku (s. 14). Na s. 42 je zase zmiňováno opatření Ministerstva vnitra, ač se zjevně jedná o opatření Ministerstva zdravotnictví. Některé úvahy by pak jistě mohly být námětem bližší diskuze. V práci je tak kupř. často zmiňovaná myšlenka (srov. s. 15, 56), dle které v případech újmy způsobené narozením dítěte není účelné postupovat podle skutkové podstaty porušení smluvní povinnosti (v daném případě smlouvy o péči o zdraví), kterého se dopustil poskytovatel zdravotní služby. Rozdílně od porušení zákonné povinnosti nelze totiž dle autorky v daném případě požadovat náhradu nemajetkové újmy. Jakkoliv je zřejmé, že náhrada nemajetkové újmy je vždy výjimkou z pravidla, a je připuštěna pouze tam, kde to umožňuje zákon, resp. tam, kde je taková újma ujednána, je možné si klást otázku, zda ze skutečnosti, že náhradu nemajetkové újmy na přirozených právech člověka obecně připouští zákon, nelze současně dovozovat, že je tedy možná obecně i v případech porušení smlouvy o poskytování zdravotní péče. Tedy zda je podstatné, jestli ke vzniku nemajetkové újmy dochází k důsledku porušení zákona, nebo v důsledku porušení smlouvy. Podstatná část práce se pak opírá o kazuistiku založenou na rozboru relevantních závěrů rozhodovací soudní praxe. Jakkoliv by snad důraz kladený na judikatorní řešení a detailní seznamování čtenáře se skutkovými okolnostmi jednotlivých případů, jakož i se závěry

jednotlivých soudů v rámci celého rozhodovacího procesu, mohl na první pohled působit poněkud nadměrným dojmem, jde v poměrech pojednání zaměřeného na dané téma o správné řešení. Při absenci konkrétní právní úpravy vztahující se přímo k dané problematice jsou nutně řešení hledána právě především v soudní praxi, která se zároveň snaží na podkladě obecné zákonné úpravy o vytvoření zobecňujících pravidel a sjednocení výkladu. Důraz kladený v práci na judikatorní výstupy je tedy logicky a opodstatněný. Výklad podaný v dané partii práce je přitom detailní a obohacující. Je zřejmé, že autorka do dané problematiky proniká hluboko a dobře se v ní orientuje. Velmi pozitivně je pak třeba hodnotit srovnání s jinými právními řády. V podání diplomantky se nejedná jen o nějaké povrchní či zběžné připomenutí, ale o skutečné srovnání stávajících českých podmínek s těmi zahraničními. Ve značném rozsahu je přitom čerpáno z řady relevantních cizojazyčných zdrojů.

Formální úroveň zpracování je na odpovídající úrovni. Práce sice není zcela prosta občasných překlepů, popř. dílčích stylistických přehlédnutí (např. s. 20 – „*Pokud by tuto možnost neměla, dítě by se narodilo by se narodilo bez ohledu na to, zda byla žena o postižení svého dítěte informována či nikoliv.*“). V souhrnu se však jedná o jevy zřídka až výjimečné, které celkově dobrý dojem z práce nijak výrazně neovlivňují. Práce je doplněna rozsáhlým citačním aparátem, který reflektuje více než reprezentativní výčet odborných zdrojů uvedený v závěru práce. Autorka cituje v intencích platné citační normy.

S ohledem na vše výše uvedené lze tedy uzavřít, že práce splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Autorce se podařilo odevzdat vnitřně konzistentní text zaměřený v celém svém rozsahu na zvolené téma. Jasně přitom prokazuje jeho velmi dobré pochopení a dobrou orientaci ve všech jeho základních relevantních aspektech. Práci proto k obhajobě **doporučuji** a v případě úspěšné obhajoby ji navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Náměty do rozpravy

V práci je opakovaně zmiňováno, že tradičním zvažovaným nárokem je v případě nechtěného narození dítěte náhrada nákladů na výchovu dítěte, jejichž hrazení se má dle autorky opírat o vyživovací povinnost. Výchova dítěte je však složkou rodičovské odpovědnosti a je vnímána odděleně od vyživovací povinnosti, která má vždy povahu majetkového plnění (což jistě neznamená, že by na výchovu dítěte nemusel rodič vynakládat množství času a úsilí). Je možné požadovat i náhradu za takto úžeji pojímanou výchovu dítěte?

V Plzni dne 10. května 2024

doc. JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.